

Teater – illusiooni tõde

Lembit Peterson: "Ma pole sõandanud piiblitekste lavastada. Mul on selle teksti suhtes suur respekt. Ma peaksin täiesti pühendumaks, see on nagu tegeleks sakraalse muusikaga. Mul on materjali ka tänasest päevast, mõned Hiioi lood või pühakute elulood, mis ootavad tegemist."

Fotomontaaz

Margus Mikomägi

Väikese teatri koduleheküljel on kirjas, et Theatrumi teatri- ja õppegevus on täielikult mittekomertslik. Süvenemine vaimu-, mõtte- ja tundeilma ning vaimsete väärtuste alleshoidmine ei ole kerge ülesanne. Theatrumis on sellega hakkama saanud alates aastast 1994.

Theatrumi looja, õpetaja ja lavastaja Lembit Peterson ütleb, kui Dominiiklaste kloostri aidas asuvas teatrisaalis diktofoni käima panna, petersonlikult: „Kontrolli igaks juhaks, kas diktofon käib.“ Kontrollin, ei vaidle. Lava ette, esimesse ritta istudes on esietenduse-eelne enesetunne.

Lembit, kuidas sul esietenduse närviga on, kas see on alles?

Muidugi on. Mitte ainult esietenduse närv, iga etenduse eel on närv. Kui hakkad tege-
ma, siis läheb üle.

See ei ole ju professionaalne?

Mis on professionaalne?

Närvi varjamine.

Valitsemine. Laval on ka pinged ja küsimus ei ole selles, et peaksid olema lõtv nagu kalts. Ikka pead neid pingeid valitsema. Ilma pingeteta on ainult laip. Seisund, lõplik. Närvis seisundis tuleb võtta seda nii nagu see on ja selles seisundis tegutseda.

Sass (Aleksander Eelmaa) rääkis mulle, et Oleg Tabakov oli lasknud mõõta oma näitlejate vererõhku enne etendust. See oli kusagil 250, ma ei tea, mis see alumine oli. Sellise rõhuga peaks ravile minema. Näitlejad läksid lavale. Nii on.

Kirjutasid, et sul on kiire aeg.

Aeg on alati kiire, kõik

oleneb sellest, milleks aega võtta. Teatud asjade jaoks tuleb võtta.

Mida sa praegu lavastad?

Thomas Stearns Elioti „Kokteiliõhtut“.

Imelik pealkiri. Mis tükk see on?

Esimeses plaanis on tegemist inimeste otsustuste ja valikutega erinevates seisustes, kuhu nad on sattunud, kas abielus või väljaspool seda. Mulle tundub, et kesksed on abielukriisi lahendamise küsimused ja võimalused. Ta on inspireeritud ühest antiiktragöödiast, Euripidese „Alcestisest“. See kaob sinna taha nii peitu, et ükski uurija seda ei märganud. Eliotil oli selle üle hirmus hea meel, talle meeldib tegelda natuke selliste peidetud ja salapärase asjadega. Ootab, et kas saadakse aru või ei. Esimesel astmel luges tundub, et tegemist on Inglise salongikomöödiaga, kõrgkomöödia stiilis. Teisel

astmel vaatama hakates käsitleb see näidend, mis on kirjutatud viiekümnendatel, teravaid, aktuaalseid probleeme, mis kestavad tänase päevani. Inimese üksildus, üksildus ka abielus.

Kokteiliõhtu on seltskonnaelu, seltskondliku suhtlemise sümbol. Laval kokteiliõhtut ei kujutatagi. See on sündmus, mille poole liigutakse, aga kuidas... Kõike ei taha ette ära jutustada. Dialoog on vaimukas, isegi teravmeelne, süžee põnev. Meenutab Agathe Christi detektiivromani, uurimisala läheb aga metafüüsikasse.

Kuidas sa valid materjali?

Tänapäevast lähtepunkti peaks eelkõige arvestama nii-öelda tarbija või tellijaga. Teda ei tahakski unustada. Ilmselt peavad olema kolm momenti koos. Kui ta mind puudutab, siis on lootust, et puudutab ka näitlejaid, kellega ma töösse hakkam, ja kui puudutab näitlejaid, siis nende kaudu puudutab ka

vaatajaid. Kriteeriumid, mille alusel ma valin, on loomulikult olemas. Neid ma väga välja hõigata ei tahaks.

Kuidas sa üldse väljahõikamise suhtes? Teatrit peab ju kah välja hõikama.

Jah, ma tean, et olen reklaami alal natukene häbelik, see pole õige sõna, olen tagasihoidlik. Töö peaks ise kõnelema enda eest. Mulle tundub niimoodi, et kui sa ise tunned, et on hästi, ja sa hakkad siis võileivale veel võid peale määrima ja seda kiitma... Teisest küljest - keset kogu seda infoputust, mille keskel me elame, on vaja sõnum, et selline asi üldse toimub, selgelt vaatajani viia. See on tähtis.

Mulle ütles hiljaaegu üks lambapidaja, et ta tunneb iga oma lammast, neid on 170, konkreetse lamba loo kaudu. See oli ja on ilus mu jaoks.

Minu esimene mäletamine sinust on ka lugu tege-

likult. Aasta oli 1974, olid teatrikooli teisel kursusel. Merle Karusoo lavastas sinu ja Urmas Kibuspuuga „Popit ja Huhuud“. Sa käisid tol ajal miski suure kohvriga koolis. Kandlekast oli vist ja siis kõik rääkisid, et Lembit venitab raamatuid täis rasket kohvrit sellepärast, et mängib ahvi ja siis käed venivad. Selline lugu.

Huvitav, see komme on mul kogu aeg, siamaani. Kuigi ma enam ahvi mängima ei pea, kannan ikka raskeid kotte. Ma ei tea, nüüd kannan üle öla, enne olid käe otsas, olen vanemaks saanud. Mul on raamatud kaasas, see on mu komme igal sobilikul võimalusel kuskile maha istuda, kotist midagi võtta, mis parasjagu vaja oleks. Ja vajadusi on hästi palju kogu aeg.

Arvutit, ma tean, kasutad sa ka.

Ma ei ole mingisugune arvutiguuru, aga saan hädapäraste operatsioonidega, mis on va-